

Ci huya hɔ kʊ Pol a ba KORENTI ZANN ma

*Ci huya hɔ kʊ Pol a ba Korentı zanno ma bɪ
gasvure*

Pol ci huya hɔ naa do nɔ u bɪ, wɔc y'a yum,
bakumare i nyinta u Pol kan Korentı zanno wɔc
kɪ bire u.

Korentı kristagucca cunnisucca i nyinta ηn'a tɔ
zarle η u kristazibəəzaa bɛɛ y. A m naa Pol n ci
bɪ ba k'a bɔ η lɛɛ, k'a ka ma kʊ zekvra n nyinta
u sɔ.

Ci bɪ nɔ u, a y'a zibəə kan a firyire kɪ mim
dündam. A y'a hınkare a u, kristazibəəzaa n
a mɪ paan... denter. A a ya, an kʊ ma kan
Korentı zanno wɔc kɪ. A n η döndə ku η n'a tɔ
u, kan busoo zinzekvra bɪ kɪ, k'a a da m Zidee
kristagucca han.

Pol i yaa dam Korentı guccu m

I Mɔc tıñja Pol, Woso hɔcñhɔ ma m, tɔc nı
m ba Krista Yeezuu zibəəzaa, mɔc kan wɔc danyı
Timote kɪ m nı ci bɪ bam, a ba wɔc nawum Woso
guccə sokuma k'a nı Korentı u bɪ ma. A ba wɔc
nawum wosogucca ku η nı Akayii kʊrɔ vantɔc u
rɔ wɔc ma haay sɔ. II A ye wɔc nawum wɔc Zi
Woso, kan Zuuba Yeezuu Krista kɪ han, ku η nı
barka kan laafı kɪ ka a u.

*Woso nı wɔc heer wotam
u firyire nɔ u*

VIII Wcc le c'waa k'a n'ccwaa d'p a u, wcc fir yu
gota Azii koro ccwaa, ccwaa fir yi maam-maam an
cem ccwaa paanjha han. Wcc n a gingga, u u, u lam
fir naa do cu u y. IX In... yi a u ncinaau kare,
a gingga ccwaa, u u, wcc d'p n y'a yar k'a wcc
meeyaa b'c u. Yi a u ncinaau, ccwaa u da ma
d'p, u yo u c'waa ma y, ccwaa u yo Woso ma, bala, an
ni g'eeno m'mo b'c u. X A ccwaa y'c kare furyaa
maam-maam ku n y'a yo k'a ccwaa meeyaa b'c u
ccwaa. ccwaa u, d'p a ba n cu tee...
ccwaa u. XI Awcc y'a dam ccwaa han so, yaa k'awcc
n n'a dam ccwaa t'c ma b'i minto. Yi an nawur
ncinaau, ccwaa n daahan yi Woso zi gota, g'cc cir
ku n yaa da ccwaa t'c ma b'i minto. Naa n'a kam so
g'cc gota n yaa da m barka.

Pol gingaro

XII Hə k'a ni wəc heer bam nyınta kan ə
mıñjəc kı bı, wəc noom k'an fu an ni wəc kaseti
kam mıñjəa bı m. Bala, wəc ə mısırbaa ba kan
gøaa haay kı, an le da bı, kan awəc kı sıra nə
ʊ, kan ə heer kı haay. Woso y'a da wəc han,
a barka bı tə ma m wəc n wəc ʊ, ə naa ba, wəc
mıñjəc mindərə bəs y. **XIII** Hə ku wəc n'a gürsira
bare awəc ma biyəe bı, a ba wəc nawum k'awəc
n wəc ʊ, a karında ba, a jı də mıñjəa. Bı, wəc
y'a gingam, m ʊ, awəc hə ku wəc ə k'ʊ a hı
naa jı mam mıñjəa fası. **XIV** Dıtaa naa, awəc y'a
jı mam poore a ʊ, wəc awəc wəc miy ni cəw
b'awəc heernycc, b'awəc heernycc wəc Zuuba Yeeznu
wusigəre hinni ʊ.

XV Məc naa nyasʊ m heer ə kooķoo həc, m a
cinta ku m ləs ka m bəc awəc zi b'ʊ, m awəc
heernycc da ra galləm hıuya. **XVI** Ku m m to awəc
zi b'ʊ m ta Masedvəan ʊ, ku m bı m to Masedvəan
ʊ, m bər awəc zi b'ʊ k'awəc n b'a da m han ku
m ta Zidee ʊ. **XVII** A hı awəc ə gingga naa do ku
məc wə bı, də cəm kə ka ra? Gee a hı awəc ʊ, m
gingaro wəc wəc wəc wəc amba durnya gūc
hə bı m na? M n'a him m ʊ, in... məc naa bam,
m m ya m jım b'ʊ, m ʊ, ayy... məc bı naa bare
y. **XVIII** Sirazaa m Woso m, a m məc kasetızaa,
meer ku məc ba kan awəc kı bı, a n nyınta həc
hıuya-hıuya nə ʊ y. **XIX** Bala, Yeeznu Krista ku
Woso Nyı m bı lemim ku wəc pa da awəc m bı,
məc kan Silas kı, Timote kı bı, lemim bı do n
nyınta «In... kan Ayy... kı» nə ʊ y. Nyınta a ʊ,
sıra nə ʊ. **XX** Bala, Yeeznu mıñjəa tə ma m, Woso
n ni hə k'a ler bəc haay bare. Bı y'a ka wəc ni

«Amina» dam Yeezuu tó ma, u n'u le b̄em Woso u. **XXI** Woso nı w̄cā pañja dam la, aw̄cā kan w̄cā kí Krista zuure n̄ o. A i w̄cā b̄ o u, u h̄c̄, **XXII** an a w̄cji da w̄cā u a Sent-Espri m, k'a h̄inka a u, a zem b̄i h̄o k'a ler b̄o w̄cā m haay ka w̄cā u.

XXIII Woso m̄oo n'a bare m̄ kasetizaā, ku m̄oo ga a j̄ira m̄oo m̄ m̄ ɻuaarbare m̄. Ku m̄oo n̄ a ɻua ku m̄ aw̄cā heir k̄b̄i y'a ka, m̄oo n̄ m̄ ya m̄ bor aw̄cā zi Korentı u y. **XXIV** W̄cā bir u kam ma ku minno niñjoo d̄ında aw̄cā m̄ k'aw̄cā n̄ s̄ira ka ɻ̄ u pañja n̄ y. Aw̄cā s̄ira c̄ock̄ok̄ s̄ira ka Krista u n̄ u kara. Bi, u da w̄cā w̄cā han k'aw̄cā n̄ heernyoo.

II

I H̄o ku m̄oo ciunta m̄ heir u b̄i ba n̄ n̄: M̄c̄ b̄i b̄e n̄ b̄er̄e m̄ bor aw̄cā zi b̄'u heirzar n̄ o y. **II** Ku m̄oo aw̄cā heir zaar ba, nka n̄ heernyoo kam m̄oo u, k'aw̄cā ku m̄oo aw̄cā heir zaar ba r̄c̄aw̄cā b̄e n̄? **III** Naa tó ma m̄oo n̄ ɻ̄ka m̄ ci ba aw̄cā ma nc̄inaas̄, ku m̄oo n̄ a ɻua ku m̄ bor aw̄cā zi k'aw̄cā da heirzar ma, an b̄okare aw̄cā y'a ga m̄ a m̄oo heer nyoo b̄i t̄ ma m̄. Bi, m̄oo do paan... m̄ u, aw̄cā haay, ku m̄oo i heernyoo m̄, aw̄cā heernyoo m̄ so. **IV** Ci b̄i do ku m̄oo ba aw̄cā ma naa, a n̄ ȳi m̄oo ma naanaa y, a ba m̄oo u kan heirzar k̄i, m̄ nyi ka. M̄c̄ n̄ a ɻua ku m̄ aw̄cā heir zar y, ci b̄i ba m̄oo u k'aw̄cā n̄ a d̄ a u, m̄oo u, d̄ a u, y'a ḡuta aw̄cā.

Pol y'a yem ku ɻ̄ n̄ sugur ka k̄or̄mazaa b̄'u

V K'aw̄cā ḡuaa nyunta an bor heirzar n̄i, m̄oo ɻ̄ a m̄ heir zar y, aw̄cā haay a a heir zar, ḡee aw̄cā m̄ cuunis̄ḡ cuunis̄ḡ aw̄cā. **VI** A da k'aw̄cā u ku u a

hunhur bı, a a zaa bo. **VII** Naa tō ma bı, k'a sugur ka ʊ, a heer wota, k'a heer b'a zar an bɔ̄olam ba y. **VIII** Bi y'a ka mɔ̄o n'a yere awɔ̄o han k'a a ɳɔ̄are hunka m. **IX** Bala, ci bı ku mɔ̄o ba awɔ̄o ma bı, m ka mɔ̄o ʊ ma ku m dıga a k'awɔ̄o i mim sim fası-fası ge. **X** K'awɔ̄o sugur ka guaa ʊ, mɔ̄o i sugur kare a zaa ʊ sɔ̄. Bi ku mɔ̄o sugur ka guaa ʊ, k'a i yıre i ʊ a ga a ʊ m ku m sugur ka ʊ, a ba mɔ̄o nawom awɔ̄o tō ma, Krista mım m. **XI** A ba wɔ̄o nawore ncınaau, k'ʊ bı zaa ka Sotaana ʊ, k'an wɔ̄o ku y. Bala, gıngarɔ̄ k'an ta m nɔ̄ wɔ̄o, ɳ cɔ̄wɔ̄, ɳ cɔ̄wɔ̄ mıñja.

Pol hɔ̄on i kom Trowas ku ʊ

XII Mɔ̄o m hør m ta Trowas ʊ, ku m aa Krista lemim nyınta pa da, ku mɔ̄o yaa lee ku bı, mɔ̄o yaa dıga a Zuuba zaa banka guta, ku m lemim bı pa da. **XIII** Bi, heerkore guta mɔ̄o nyınta a nɔ̄ ʊ, ku mɔ̄o n cɔ̄wɔ̄ danyı Tiiti yı bı tō ma. A m naa, ku mɔ̄o n zaa ye Trowas gıccɔ̄ wɔ̄o han m m len so nı, m m hør, m ta Maseduaan ʊ.

Wɔ̄o i bɔ̄rm hɔ̄ wo... ra

Krista tō ma

XIV Krista a da a jınnɔ̄ haay ma, an nı ɳ ginggaatare an nı yırbə sire ɳ nı. Woso tō n lebɔ̄ure yı, k'a nı wɔ̄o gaam Krista da ma naa do nɔ̄ ʊ dəmım haay, an n'a kam gıccɔ̄ nı Krista dəm lęe haay ʊ bı minto. **XV** Bala, wɔ̄o bɔ̄ ku ʊ kan tideər ji nyınta ki, Krista n'a kam Woso ʊ, gıccɔ̄ ku ɳ nı bumbore zaa ra rɔ̄ wɔ̄o, kan gıccɔ̄ ku ɳ nı nyaanım nɔ̄ wɔ̄o k'i dıgam cɔ̄wɔ̄ ma tideər. **XVI** Ku gıccɔ̄ ku ɳ nı nyaanım nɔ̄ wɔ̄o nı, kan broɔ̄ ki ze nı zem nı, ɳ nı' gıngare, gıccɔ̄ ku ɳ nı

bumbore zaa ra r̄o w̄o, kan br̄o k̄i, misirbaa w̄o n̄i zem n̄i, ḥn̄'i misirbaa yim s̄o. B̄ı, ku Woso b̄e3 m, nka i w̄o o, an n̄i zi naa do bare? **XVII** W̄o n̄ b̄o ku o kan ḡooc̄o ku ḥ Woso lemid b̄ı sa, ḥn̄'i ter bam n̄i r̄o w̄o k̄i y. B̄ı ku Woso miñja i w̄o nycc̄ b̄ı, a lemid b̄ı pa w̄o n̄a dam kan s̄ira k̄i, a mim m, ku Krista zib̄eñyin̄o m w̄o m b̄ı to ma.

III

Guaasibabaa daa b̄ı lemid padənno mim

I Aw̄o y'a h̄ire a o, a h̄i w̄o o k'ı o ya, o o le b̄o, o miñja o ra? W̄o bir o kam ci ma ku a h̄inka ḡooc̄o m k'aw̄o n̄ a d̄o a o kristazib̄eñzann̄o paan...r̄o m c̄w̄o n̄i y. W̄o bir a yere aw̄o han s̄o k̄a ci ba a ka w̄o o k'ı a h̄inka ḡooc̄o m, amba ḡooc̄o vant̄o n̄a bam b̄ı n̄i y. **II** W̄o ci b̄ı n̄aw̄o m, aw̄o m w̄o ci, n̄ n̄ a ḡorsura ba w̄o heerlo o. Guaa haay n̄ a d̄o an n̄a karında bam. **III** Guaa woo... a d̄o a o Krista ci k̄a ba b̄ı n̄aw̄o m, an a da w̄o w̄o o k'ı a ka. Ci b̄ı ba b̄e3 n̄ y'a o, ḡorsura ba ho n̄i y, a ba n̄ y'a o Woso k'an misur b̄ı Espri m, n̄ n̄ a ba jaa wargar̄o ma s̄o y, a ba n̄ y'a o ḡooc̄o heerlo ma.

IV W̄o heer k'an kookoo b̄ı y'a ka w̄o n̄i naa hum, Krista barka t̄o ma, Woso taa. **V** W̄o b'ı dam ma, o a h̄ı, o o, w̄o w̄o o, o zi naa do ba o zim n̄i y. Woso n̄a kam w̄o n̄i w̄ore a bare o. **VI** A y'a ka w̄o n̄o da ma, o o ba Guaasibabaa daa b̄ı zib̄eñyin̄o. Guaasibabaa naa do n̄ a to l̄ero ci b'ı y, a to a o, S̄ent-Espri zi. Bala, l̄ero ci b'ı ze a nawum ze m, S̄ent-Espri b̄ı, misirbaa b̄ı n̄a kam.

VII Lero wɔɔ gɔrsıra n y'a ba deem-deem jaa wargarɔ ma, a gɔrsıra bı bare dɔmım ɔ bı, Woso lebɔure a hınka, Moyisi meer nı yɔm kan paŋja kı. A yɔre bı k'an maam-maam b'a ka Israyel gɔɔc wɔɔc bı a dam ma n n'a mım nyam Moyisi re y. A n bɔkare pakra m, ku lebɔure bı do n nya. K'a i yıre i ɔ, lero wɔɔ zibəə bı, ze a nı zem nı, an bɔkare a i lebɔure m ncınaau, **VIII** k'a maam, zibəə ku Sənt-Espri n'a bam b'ı lebɔure m guta an cem haay. **IX** Ku zibəə k'a nı gɔɔc dədə yarm bı nyınta lebɔure m, k'a maam, zibəə k'a nı gɔɔc bam tırga Woso mım ɔ b'ı lebɔure m an le da. **X** Wɔɔ ɔ da ma ɔ a hı, ɔ ɔ, lebɔure k'a nyınta ɔ biisi bı b'a dam ma an a makra ba kan lebɔure k'an ta ɔ her bı kı y, her hɔ bı le da soy.... **XI** Bala, k'a i yıre i ɔ, hɔ k'a nı cenim bı lebɔure yı, k'a maam hɔ k'a nı gɔctam tee... bı lebɔure yıre an le da.

XII Ku wɔɔ nı taaheerle naa do m bı y'a ka, wɔɔ heer n kookoo. **XIII** Wɔɔ n bɔ ku ɔ kan Moyisi kı y, bı nyınta an nı pεera kare a meer ma, ku Israyel gɔɔc wɔɔc bı dıga Woso lebɔure k'a n'a meer ma an nı nyam bı ma y. **XIV** Israyel gɔɔc ku ɔ nyınta ɔ biisi rɔ wɔɔ n wɔ ɔ ɔnı hɔsı ji ma y. Israyel gɔɔc ku ɔ nı ta ɔ her sɔ nɔm maam sɔ, ku ɔ yı gúaasıbabaa gusire ciro wɔɔ karında bare, ɔ bır ɔ ji mare y. I ɔ pεera n y'a ka a meer ma, am Moyisi hɔ bı m, pεera bı n gaa ɔ meer la y. Bala, sıra ka Krista ɔ bala n'a kam pεera bı do n gaa gúaa meer la, a zaa n hɔ k'an ta ɔ ji ma. **XV** Denter m, baa kan her kı, ku ɔ yı Moyisi ciro wɔɔ karında bare, ɔ bır a ji mare y, i ɔ pεera nı kare ɔ hɔon ra. **XVI** Ba gúaa a bɔ a ta a m,

an sira ka Zuuba ʊ bɪ, dəmim bɪ do ʊ pəera bɪ tür gaa a zaa meer la. **XVII** Bɪ, Zuuba kʊ n y'a hɪ ma bɪ, Sənt-Espri m, bɪ ləe kʊ Zuuba Espri n ta ʊ bɪ, soamıñjaʊ i ləe bɪ do ʊ. **XVIII** Bɪ, wɔ̄c haay k'ʊ sira ka rɔ̄ wɔ̄c, pəera n a ka wɔ̄c meer la y, bɪ, Zuuba ləbɔ̄ure nɪ yum wɔ̄c ma, a ləbɔ̄ure bɪ nɪ wɔ̄c lɔ̄rm kʊ bɔ̄ kʊ ʊ kan kɪ. Ncınaaʊ m wɔ̄c ləbɔ̄ure bɪ n'a dam la tee... zi kʊ Zuuba n'a bam bɪ n naa. A m Sənt-Espri.

IV

Zi kʊ Woso n'a bam wɔ̄c gor zi

I Woso a ba wɔ̄c m mıñja, a zibəə naa do da wɔ̄c wɔ̄c ʊ, bɪ y'a ka wɔ̄c bɪr ʊ heer zaar bare y. **II** Wɔ̄c bɪr yem kutim-kutim kan nyannı zibəəro wɔ̄c kɪ ma y. Wɔ̄c bɪr bra bumbam gʊcɔ̄ nɪ y, bɪ wɔ̄c bɪr ḥyaar warm Woso lemid bɪ ma sɔ̄ y. Bɪ, sira wɔ̄c n'a hı̄m garga ra Woso mı̄m m, kʊ gʊaa haay n a də a heer ʊ a ʊ, sırazannı m wɔ̄c m. **III** K'a i yı̄re i ʊ, lemid nyı̄nta kʊ wɔ̄c n'a pa dam bɪ jɪ a nyaakum da kan gʊcɔ̄ nı̄ñjoo kɪ, k'a maam, gʊcɔ̄ wɔ̄c duro, gʊcɔ̄ kʊ ɪ nɪ nyaanı̄m nɔ̄ wɔ̄c m. **IV** Durnya naa do woso kʊ Sı̄taana m bɪ yɪ ɪ hɔ̄on ta, kʊ ɪ bɪ lemid nyı̄nta bɪ jɪ ma, ɪ nɪ sira ka ʊ y. N hɔ̄on a ta kʊ ɪ bɪ wɔ̄c sɔ̄, ɪ nɪ Krista ləbɔ̄ure k'a nɪ yɔ̄m lemid nyı̄nta bɪ n o bɪ yɪ y. **V** K'a də a ʊ, wɔ̄c bɪr ʊ mıñjı̄c mı̄m pa dare y, bɪ Zuuba Yeezuu Krista wɔ̄c n'a pa dare. Bɪ kʊ wɔ̄c nɪ, wɔ̄c y'a hı̄re ʊ mıñjı̄c ma awɔ̄c zibəənyı̄nı̄c Yeezuu tɔ̄ ma. **VI** Bala, Woso k'a hɪ a ʊ, kʊ ləegure n nyı̄nta monsigə n o ʊ bɪ, Woso bɪ do y'a ka a mıñja ləegure n gu wɔ̄c heerlo ʊ, k'a ka kʊ wɔ̄c n ləbɔ̄ure k'an ta m, an nɪ yɔ̄m Krista

meer ma bı yi. Bı, ku Woso lınlı Krista maam
cs.

VII Bı, wıcc, a hı̄ guta naa do ka wıcc u, k'ı̄ a
hunka gı̄cə m, an bokare, wıcc bo ku u kan gedre
tökke ki, u nı̄ hı̄ guta naa do m u gur zi. Ncınaaus
m ku gı̄va wo... n a dı̄ a u, pañja guta naa do
n a to wıcc zi y, a to a u Woso zi. **VIII** Wıcc i fir
do haay yım, bı̄ bı̄ n a da wıcc ma y, wıcc hı̄c
ı̄ kóm minno gı̄tco ma, bı̄ wıcc hı̄c n a zar y.
IX Gı̄cə i fir kam wıcc ma gı̄ta, bı̄ Woso n a bı̄
wıcc u y. N yı̄ wıcc nam tara ma, bı̄ ı̄ bı̄r wıcc u
ı̄ncı̄zaar bare y. **X** Dı̄omı̄m haay, wıcc i ze m
u mım la, i u ga wıcc nawı̄re am Yeezuu hı̄ bı̄
m, ncınaaus m, ku Yeezuu mısırbaa bı̄ n a hı̄nka
wıcc gur zi. **XI** Wıcc gı̄cta u m mısır, bı̄ dı̄omı̄m
haay n y'a kam ma k'a wıcc meeyaa bo u Yeezuu
tı̄ ma, bı̄ wıcc dı̄ u u, wıcc zem bı̄ gı̄nga. Bı̄ kan
naa kı̄ haay, Krista mısırbaa y'a hı̄nka wıcc gur
zi. **XII** Ncınaaus nı̄, wıcc nı̄ ze le u dı̄omı̄m haay, bı̄
n a ka awıcc nı̄ mısırbaa bam.

XIII N y'a gı̄rsı̄ra ba Wosoci b'u, n u: «Sı̄ra mı̄c
ka, bı̄ y'a ka mı̄c n meer ba.» Sı̄rakare deem-
deem naa do wıcc n ta m sı̄, bı̄ y'a ka wıcc nı̄
meer bam. **XIV** Wıcc dı̄denter m, u u, Woso Zuuba
Yeezuu mım bo u gı̄eeno bire u, a wıcc mım boj
u sı̄ kan ki. A n a ka wıcc kan awıcc ki, u nyı̄nta
kan ki les deem u. **XV** Hı̄cı̄cı̄ duro haay ba
wıcc nawı̄m awıcc daahan tı̄ ma, ku gı̄cə cir n
Woso barka bı̄ nyı̄cı̄du yı̄ sı̄, maam bı̄, gı̄cə cir
guta Woso barka dare, ı̄jn'a le bo u.

U dı̄ga booti hinni hı̄c ma tu cı̄cı̄cı̄ ma

XVI Naa tı̄ ma m, wıcc bı̄r u heer zaar bare y.
Bala, wıcc dı̄ u u, ku wıcc me bı̄ pañja y'a boj u

poore-poore k'a bı nya, wɔɔ nyi bı paŋŋa y'a dam la dəmim haay. XVII Bala, firyirerə ku wɔɔ nı η yım dıtaa naa, η zem bı nya, wɔɔ n lebɔure guta yı, η tɔ ma. Lebɔure bı do guta maam-maam, a nyare ba ʊ sɔ y. Ku wɔɔ dıga lebɔure bı do ma, wɔɔ dɔ ʊ hɔsi bɛɛ m firyirerə nɔɔn duro nı y. XVIII Ho ku guaa n'a yire a mim m bı bɛɛ wɔɔ n'ɔ kam ma y, ho ku guaa bir a yire a mim m bı wɔɔ n'ɔ kam ma. Bala, ho k'a nı yım mim m bı, cenlezaa m, bı ho k'a bir yım mim m bı, a nyare ba ʊ y.

V

I Wɔɔ me naa do bɔ ku ʊ kan pεerace kı. Wɔɔ dɔ ʊ ʊ, k'a b'a zaar ba, Woso me vanta kam wɔɔ ʊ arzana ʊ. Me bı do gare ba ʊ y, guaa wɔzibee bɛɛ m bı y. II Bi dıtaa naa, wɔɔ i pen wɔm, i ʊ, mɔr wɔɔ busu, bala, a ɿua wɔɔ nawum paan... k'an bir yire i ʊ, wɔɔ y'ɔ me daa b'ʊ, me ku Woso n b'a kam wɔɔ ʊ arzana ʊ bı. III Bala, ku wɔɔ me bı do sa, wɔɔ bi ɿi nyintam dıgi fıga y. IV Ku wɔɔ gɔcta ʊ n'ɔ me naa do ʊ naa, wɔɔ i pen wɔm, i ʊ mɔr wɔɔ busu, bı, a ɿua bɛɛ wɔɔ nawum k'ɔ me naa do to wa, wɔɔ l̩e n taa k'ɔ me daa bı ka a gusire naa ra, ku me k'a gare ba ʊ bı n nyaam me k'a nı gam bı m. V Woso miŋŋa i wɔɔ banka k'a bı naa woo... ka wɔɔ ʊ. A Sənt-Espri ka wɔɔ ʊ, k'a hıŋka a ʊ, a zem bı ho k'a ler bɔ wɔɔ m naa ba.

VI Ncinaau nı, wɔɔ heer n kookoo dəmim haay, bı bı wɔɔ dɔ ʊ ʊ, ku wɔɔ gɔcta, ʊ n'ɔ me naa do ʊ, wɔɔ n'ɔ me daa bı yı cına bı, wɔɔ ba Zuuba har ʊ b'ɔ cına sɔ y. VII Bala, ʊ misırbaa bı ba

wōo nawum sırakare nō u, hō ku mīnyaa n a yūm bī bēe wōo nī yom ma y. **VIII** Sıra m, wōo heer kookoo, ku wōo u bō u mē naa do u, u ta u nī kan Zuuba kī, a jīra wōo m. **IX** Naa tō ma bī, ku wōo y'ō mē naa do u, gēe ku wōo u bō u, a bī mim y, u ka wōo nawum ma k'ō misirbaa bare n a nō yī. **X** Bala, pakra m ku wōo haay n bī jīm Krista dōdōkare duu bī taa, ku guaa biyēē n zi k'a nyūnta an a ba a misirbaa nō u tara burē u naa u bī nyōodū yī, k'a mīnja i ba i nyōodū yī, k'a bonyaa nī a maam sō.

Krista ni wōo zem ku ra

kan Woso kī

XI Naa tō ma m, ku wōo Zuuba nyi ba m dō bī, wōo n'ō kam ma ku guoo n sıra ka wōo meerbaa u, bī Woso wōo dō cō mīnja, mōo y'a gungam sō m u, awōo cō dō sō mīnja a heerlo u **XII** A b'a hī a u, a ḥuā wōo nawum k'ō u le bō u mīnja u ko y. U ka wōo nawum ma, k'awōo n a heer nyōo wōo tō ma, k'a a da ma a mim yī a nyī bō guoo ku η n'a le bōre a mīnja o cōgōo mīm m bala rō wōo nū, hō zore ba η heer u y, η leer ba b'ō y. **XIII** Ku hōozannō m tō, Woso tō ma m, bī ku hōontaurezannō m tō, awōo tō cō wōo tō, daahan tō ma m. **XIV** Krista ḥuare y'a so wōo u. Ku wōo u hōon da, u u, guaa deem ku Krista m ga guaa haay bīnce u, bī wōo dō, u u, k'a maam, guoo wōo woo... gunga sō. **XV** Bī ga a u denter guaa haay bīnce u, ku guoo k'a η bīnce sa rō wōo b'a misirbaa ba a mīnja cō tō ma dō y, ku η n'a misirbaa bī ba a tō ma, a i ga an a mīm bō u η bīnce u.

XVI Ncūnaau bı, wɔɔ bir dıgam gɔsı ma gɔɔ
dıgare m bala y, biisi bı, wɔɔ dıga Krista ma
ncūnaau, bı keere naa, wɔɔ bir dıgam ma maam
y. **XVII** Bı, ku guaa a ba kristaguaa, a ba a zaa
mısırbaa bı n nawom mısırbaa daa. A mısırbaa
k'a n'a bam biisi bı cem, hɔ woo... a ba daa.
XVIII Naa haay naa, a to a ɔ Woso zi, a i wɔɔ ze
ku ra kan a kı Krista tɔ ma, an a ya, an gɔɔ
zekura zibəe bı da wɔɔ wɔ ɔ. **XIX** Hɔ k'an ta ɔ
bı, Woso müñja i nyinta an zu ku ɔ kan Krista
kı an nı gɔɔ haay zem ku ra kan a müñja kı. A
bir ɔ mimbonyaaro kare ɔ la y, a y'a ya an gɔɔ
zekura lehim bı da wɔɔ wɔ ɔ ku wɔɔ n a pa da.

XX Ncūnaau bı, Krista i wɔɔ bɔ ɔ, ku wɔɔ n
meer ba a bınce ɔ, Woso müñja i zu ku ɔ kan
wɔɔ meerbaa kı, an nı gɔɔ birm ku ɔ nı b'a ze
ku ra kan a kı. U wɔɔ wɔɔ n'a zınzere awɔɔ m
Krista tɔ ma, k'a to ku Woso n awɔɔ ze ku ra kan
a müñja kı. **XXI** Krista müñja n mimbonyaa ba
füga y, Woso n a ka an a ba i ɔ mimbonyaa n a
müñja m wɔɔ tɔ ma, a ba a ɔ ncūnaau, ku wɔɔ n
yi tırga Woso müñ ɔ, Krista tɔ ma.

VI

I Ku zi wɔɔ n'a bam kan Woso kı bı, wɔɔ y'a
yere awɔɔ han, ɔ ɔ, a b'a to Woso barka k'a yi bı
n ta vam y. **II** Bala, Woso a hı, a ɔ:

Dəmim ku mɔɔ nı barka kam bı, mɔɔ ibı
yaadare si,
hinni k'ıbı nı bumbore ɳuaŋ ɔ bı, mɔɔ bor m bı
m da i han.

Dəmim ku Woso n'a barka kam bı n naa.
Dəmim k'a n'a bumbore kam bı n naa so.

Pol zibəə

III Wəc lə baa k'ə həsi ba k'an yı guaa ma
bonyaa y, bala, wəc le baa ko gəsi n wəc zibəə
bı sunsə wə y. **IV** A n ta ʊ bı, hə haay ku wəc
n'a bam bı, a ba wəc nawom ʊ n'a hünkam ʊ ʊ,
Woso zibəənyənçə m wəc m. Bı tə ma bı,
wəc i jıñim kəökəc fir do y'a hənhə nə ʊ,
mim kusırsı ku ʊ n'i wəc ʊ m yə nə ʊ, cicir nə ʊ,
dabəcə nə ʊ.

V Gəccə wəc ze madır m gəta,
ŋuñ cəw du,
ŋuñ'a ze ko ra ŋuñ zee da wəc ma,
wəc nyunta kərərə, ʊ, nə cəw
hinceem bı̄r bam wəc y, ʊ
həbı̄re bı̄r bı̄m wəc y.
VI Wəc i heer fu zi bam,
Woso hədəre zi wəc n'a bam,
ʊ nı buraama zi bam.
U nı muñjabaanbam,
ʊ nı tam Sənt-Espri pañja m,
ʊ nı ŋuare zi bam noom fu m.

VII U nı sıra lemim hım,
ʊ nı tam Woso pañja nə ʊ,
ʊ nı tırgabaa yar mərlə sam ʊ nı yar bare ʊ nı,
k'ə jıñ kəökəc.

VIII Gəccə cəw i cənnisəgəcə
nəñjəñ cəw nı ooñin
nəñjəñ ʊ, ʊ
nəñjəñ y'a le məbə cəcən
nəñjəñ cəw nı məcən.
N yı dı̄gam ma cəw əñsaarbənno,
an bəkare sırazannı m cəw m cənnisəs cəw nı məcən.
IX Gəccə cəw dı̄gam i cəcə
ma cəw əñsaarbənno,
an bəkare gəcən ʊ, ʊ
an bəkare gəcən cəw cəcə.

N y'a ginggaře n u,
gingga wčč nawum,
bı cwa gččta u m misur,
n yi fir kam wčč ma guta,
bı cwa n gingga y.

X N yi cwa meer zaar bare,
bı cwa gččta u n heernycč m,
n yi dīgam cwa ma ḥuaazanno,
an bokare cwa y'a kam gčča n'a bam hozanno,
n yi dīgam cwa ma i u,
hosı ba cwa y,
an bokare cwa hı haay m.

XI Awčč Korentı zanno, wčč u meer
ba kan awčč kı fası, u u ḥuaare hıinka awčč m.

XII Wčč awčč si s heer u, awčč n cwa si a heer u
y. **XIII** Awčč ba cwa m cwi nyu m, m nı meer bı bam
kan awčč kı, k'a a heer gčč wčč m, a wčč ḥua so,
amba wčč n ḥua bı m.

*Lεegure kan monsigę ki b'a dam ma η n a ze
ku ra y*

XIV A bı yε a a ze ku ra kan basırakənno kı y.
A n a ga m, awčč n a ba deem kan η kı y. Hı
tırğa y'a dam ma an a ze ku ra kan hı bonyaa
kı ra? Lεegure y'a dam ma an a war ku ma kan
monsigę kı ra? A n a ga nı y. **XV** Krista y'a dam
ma an ku ma kan Sutaana kı ra? Gεε sırakarezaa
y'a dam ma an a ba deem kan basırakarezaa
kı ra? **XVI** Wosocę b'a dam ma an ku ma kan
*wosobaawččnno kı y. Bı, wčč m Woso k'an misur
bı ce, amba a miŋja a hı bı m, a a hı, a u:
Mcč misirbaa bare η bire u,
m bir kan η kı,
mcč n yure η Woso,

»ccaw ccm iyu

XVII Naa tō ma bī, Zuuba a ya, a u:
 K'a bō gōc bonyaa cāwōc bire u, a a gu a hō.
 A b'a wō da dintim hō ma y,
 maam bī, mōc y'awāc sire m zi.

XVIII Mōc cōwa rīy i, cōwa rīy i
 awāc yaayā kan cāwōc cōwa rīy i
 kī,
 Zuuba k'a pañja jirē ba u y'a hī.

VII

I M danyūc, k'a a yo Woso n lerbōrērō nōon
 duro bō wōc m bī, u mim haay k'a nī dintim kam
 wōc me kan wōc nyi kī ma gu u ma, u u tō u guta
 k'u bīr miñja fasī Woso lesire nō u.

Pol heernyōc

II K'a ye a wōc lōua, wōc n a bonyaa ba gōsī nī
 y, wōc n gōsī mim zaar ba y, wōc n u da guaa
 bir y. **III** Mōc bīr meer bare ncinaas ku m awōc
 dōdō yar y, amba mōc hī dītaa bī, wōc y'awāc
 nyam guta, hōsī b'a dam ma an wōc go awōc ta
 y, baa ze, baa misirbaa. **IV** Mōc sīra ka awōc
 guta, mōc heer i nyōc mōc tō ma guta. Wōc
 furyūrērō haay nō u, mōc i heer koodē m guta, m
 nī m heer nyōc paan....

V Bala, lee ku wōc ku Masedvan u bī, wōc n
 hoonsire yi baa poore tokke y. Jīsa kan bīsī kī a
 n yī ma naanaa y, gua nyāa bam kan wōc
 cōwa rīy i dabōc m u heer u sō. **VI** Bi Woso nī
 gōsī ku hōc kaanm a miñja m nō wōc pañja
 dam la, a a ka Tiitī n bōr, naa n wōc pañja da
 ra. **VII** Bi, naa bēe n a deem y, hō ku Tiitī a hī

waw bı m cwo paŋŋa da ra sɔ, a a hı a ʊ, a heer koodə yı awcaw tı ma. A a hı sɔ a ʊ, awcaw le taa paan... k'a a ya, a mɔɔ yı, bala, awcaw heer a zaar ba kan mim k'awcaw ba bı kı, an n'a ɳuam paan... k'a a da mɔɔ han gwaŋ kʊ ɳ n'i cwo tı zarm nɔ wɔɔ lɛɛ. Naa tı ma m so mɔɔ heer n nyinta guta maam-maam keere.

VIII Baa kʊ ci kʊ mɔɔ ba awcaw ma biisi b'awcaw heer zaar ba, dıutaa naa mɔɔ bır korkor dare a tı ma y. K'a nyinta an awcaw heer zaar ba dɔmum poore nɔ ʊ bı, a a da ma mɔɔ n korkor da. **IX** Bi dıutaa naa, m heer mɔɔ n'a nyom, kʊ mɔɔ awcaw heer zaar ba bı tı ma bɛɛ y. Kʊ heerzar b'a ka awcaw n a bɔ a taam bı tı ma m. Woso awcaw heerzar bı sa, an a ba awcaw m muiŋŋa, naa tı ma bı, wɔɔ n a bonyaa ba y. **X** Bala, heerzar k'a a to Woso zi bı ze a nawom heerlurle m, an nı bumbɔre kam, korkordare ba a nɔ ʊ y. Bi, duranya naa do heerzar bı, ze bı n nawom ze m. **XI** K'a dıga a, heerzar k'a a to Woso zi b'a ka, awcaw n a ka ma ɳuul... k'a mim bı banka, a a ka awcaw n sugar ye,

awcaw n ma ʊ kan a muiŋŋɔɔ kı,
awcaw nyi ba hɔ kʊ mim bı n'a bam bı m,
a a ka sɔ awcaw n n'a ɳuam k'a a ya, a mɔɔ yı zɔɔ,
a n'a kam ma k'a a da mɔɔ han paan...,
a a ka sɔ awcaw n ye k'a gwaŋ k'a mim bı ba bı
hɔnɔr.

A n ta ʊ bı, awcaw hɔ woo... ba k'a hıŋka a ʊ, awcaw ba mim bı n ʊ y. **XII** Mɔɔ n ci bı ba awcaw ma gwaŋ k'a mim bonyaa bı ba bı tı ma y, gɛɛ gwaŋ kʊ n mim bı ba m bı tı ma y. A ba mɔɔ ʊ k'awcaw n a da ma a dɔ Woso mım ʊ a ʊ, a wɔɔ ɳuua paan....

XIII Naa tō ma m hō k'awō ba bī n wōcō heer ba kookoo.

Heer koodē bēs wōcō yī bala y, wōcō heernyōcō yī sō gōta. Tiitī k'a b'a hī m a ū, a cōwā a pañjā da ra, a ka a heernyōcō yī bī tō ma m sō.

XIV Mōcō lēs ka hōcō, m m lē bōcōwā ū a mūm m, b'awōcō ka an a dō denter a ū, hō kū mōcō hī bī sūra m. Amba wōcō nī sūra hūm tee... bī, ū lē kū wōcō cōwā cōwā ū cōwā ū. Tiitī zī bī yī sūra sō amba wōcō hī bī m. **XV** Bur k'a ū, awōcō zī b'ū, awōcō n a si mūñjā kan nyibēē kī dāvūrē kī, a yē a lē ma bī, a y'a tō dare a nō ū, an n'awōcō ḥūam gōta an cem biisi han. **XVI** Mōcō heer i mōcōnyōcō gōta, kū mōcō ū cōwā ū m da ma m yo awōcō ma hō haay nō ū bī tō ma.

VIII

Busoo zinzeķura Zerizalem kristagūcō tō ma

I U danyūnō, wōcō lē taa k'awōcō n barka kū Woso a ka Masedūan kristagūcō sokūmarō wōcō ū bī mīm dō. **II** Kristagūcō wōcō yē ftr ma gōta, kūsī do y'a hūnhō nō ū. Bī, ī nyūnta heernyōcō gōta m, bī n a ka ḥūni yē ḥūni hō k'an ta m ka gōta maam-maam kan a heer kī haay busoo zinzeķura bī nō ū, an bōkare ī mūñjēcō i ḥūazaabaa nō ū gōta. **III** Mōcō ī kasētī bī, hō kū ī nī ta m bī ī y'a ka, a ka ī y'a ū sō an lē da a pañjā ra a zim. **IV** A yē ī y'a ū wōcō han ḥūni... k'a a hō na busoo zinzeķura bī ma a a da m wosogūcō wōcō han. **V** Hō kū wōcō n a gūnga bī ī y'a ba, lēs ī y'a ka ḥūn'a mūñjēcō ka Zuuba ū, ḥūni bōkare ḥūni yē ḥūni hō kū wōcō n'a hūm bī bam, Woso hōcōnhō nō ū.

VI Ncınaaus nı, wɔɔ n ma Tiitı ma, k'an a bɔ an bør awɔɔ zi b'ɔ an bı daahan zibəə k'a sıñjıda sa kan awɔɔ kı, busoo zinzekura bı nɔ ɔ bı ba an a nyambur. **VII** K'a a yo həntazannɔ n'awɔɔ m, sırankare nɔ ɔ, Woso lemmim padare nɔ ɔ, Woso hədɔre nɔ ɔ, awɔɔ n'a yon ɔ kan a heer kı haay a n nı wɔɔ ɳıam sɔ bı, k'a a yo ɔ sɔ paan... busoo zinzekura bı mim nɔ ɔ. **VIII** Mɔɔ naa hı, i ɔ, le mɔɔ n'a kare cawɔɔ ɔ y. Ku cɔɔg cɔɔg vantɔɔ tontɔɔre mim hı bı, a hı mɔɔ ɔ k'awɔɔ n a hıinka a ɔ, ɳıare k'awɔɔ n ta m bı paan... denter. **IX** Awɔɔ wɔɔ Zuuba Yeezuu Krista barka k'a n'a kam wɔɔ ɔ bı dɔ. Həntazaa n a mıñja m, an bɔkare a ye an a mıñja ba ɳıazaabaa awɔɔ tɔ ma, k'awɔɔ n a ba həntazannɔ a mıñja ɳıazaabaa tɔ ma.

X Naa ku mɔɔ n'a hım naa, m hɔɔndare mɔɔ n'a hım. A gingga mɔɔ ɔ a mıñja k'awɔɔ n gɔɔta a ta lęe kan zibəə k'awɔɔ sıñjıda sa zu ɔ bı kı. Awɔɔ i yi lęekarezannɔ, a busoo zinzekura bı ka, awɔɔ i le sa a bɔ a le m sɔ. **XI** Kęere naa, k'a ta lęe kan a heer kı haay, amba awɔɔ sıñjıda sa bı m, a zi bı ba a nyambur, k'a busoo zinzekura bı ka a pañja tekka ma. **XII** Bala, ku gıaa hɔ ka Woso ɔ a zim, Woso i hɔ bı do sim, dıga a nawom hɔ k'a zaa bı n ta m bı ma, a bır dıgam hɔ k'a ba m bı ma y. **XIII** Mɔɔ bır m kam ma ku m awɔɔ da ɳıazaabaa ma, ku gıaa gɔsınnɔ n hɔ yi wa, a ɳıa mɔɔ nawom ku gakııbare n nyınta ɔ. **XIV** Dıtaa naa, awɔɔ i hɔ m gıta, bı minto bı, awɔɔ a da ma, a a da gıaa ku hɔ jıra ɳı ma rɔ wɔɔ han. Ncınaaus bı, ku hɔ bør an bı jıra ɳı ma cawɔɔ sɔ, gıaa k'awɔɔ a da ɳı han rɔ wɔɔ nı hɔ nı, ɳı y'a dare awɔɔ han sɔ. Maam bı gakııbare nyıntaŋ

v. XV Amba n y'a gorsıra ba Wosoci b'u bı m bı:
 Guaa k'a hō gor guta bı,
 a ba m an cem a bınce han y,
 guaa k'a gor poore bı,
 hō n jıra bı zaa ma so y.

Tiiti i tam Korenti v

kan guaa hıuya kı

XVI Wōc i yaa dam Woso m barka, kū Tiiti le n taa guta k'a a da awōc han amba wōc le n taa so bı tō ma, Woso i naa da a heer v. XVII A ye kū wōc v han k'an ta awōc zi b'u bı, a ye, an le da bı, a ye kan a heer kı haay, an hōon bō v a zim k'a ta awōc zi b'u. XVIII Wōc danyı vanta wōc n'a nyccom kan kı, kristagucc sokumarō wōc haay y'a le bōv v, k'a nı lemim nyınta pa dam mıñja bı tō ma. XIX A n le da bı, kristagucc sokumarō wōc y'a bōv v, k'an wōc da zaa v, zınzekura zibəe naa do kū wōc n'a bam Woso lebōvre tō ma bı no v, zi naa do ba wōc nawom so k'u a hıinka, v v, v le taa k'u v da gucc han.

XX Busoo kū n y'a da wōc wō v naa guta maam-maam, bı tō ma bı, wōc i dundore v zi, kū gəsi b'a hı a v, wōc n nyasum mıñja y. XXI Wōc le taa k'u hō k'an mıñja ba Woso mım v, wōc le taa k'u a ba so gucc mım v.

XXII Wōc guaa vanta nyccom so kan ı kı, wōc tır a ka lees v dıga a, bı, wōc yı guaa m, an nı Woso zibəe bı nyam. Dıtaa so naa, a y'a tçj v paan..., bala a sıra ka awōc v guta. XXIII Kū Tiiti nı, wōc zukuu m, wōc zibəekcōn m caawas zi b'u, kū wōc danyapcc wōc nyınta, kristagucc sokumarō wōc yı caabı yı zibəe bı y'a le bōm Krista v.

XXIV Naa tə ma bı, k'a ḥuare hinka ŋ nı paan..., ku kristagucc sokumarɔ wɔc n a dɔ ŋ u, u le ku wɔc n'a bɔre awaware gutabaa u bı, sıra m.

IX

Busoo zinzeikora bı bankare

I Pakra bęe m ku mɔc nı m ya m ci ba awa, ma cwa, ku m daahan ku wɔc u k'ı a ka Zidee gcu gcu u bı mim hı y. **II** A ḥua k'awcc nawom paan... k'a a da ŋ han bı, mɔc dɔ, bı y'a ka mɔc nı m le bɔ awa u Masedvan gcu cwa 33, m a hı ŋ nı, m u: «Akayii ku wosogucc wɔc a banka zu u kara, k'a a da Zidee ku wosogucc wɔc han.» Naa ku mɔc hı ŋ nı bı, a a ka ŋ gcu guta nı letaama m, k'a a da Zidee gcu han so. **III** Bi cwa danyi cwa ccyu ku mɔc ccyu ŋ mɔc mɔc nı cwa ccyu ŋ cwa k'awcc k'awcc busoo k'awcc le n taa k'a ka bı ze ku ra, amba cwa, u cwa m cuyiscc gcu gcu a banka a nya bı m. K'awcc ba ncınaaı ku wɔc bı lee ku, gúa woo... y'a dore a u, hɔ ku mɔc hı awcc mim bınce u bı, sıra m. **IV** Bi ku wɔc bı lee ku awcc zi b'ı kan Masedvan gcu wɔc kı, u bı dıga a awcc n a banka a nya y, nyanni guta wɔc nyasom, bala, wɔc sıra ka awcc u b'a n yı maam y. Bi, nyanni y'a nyasom so guta an le da. **V** Naa tə ma m mɔc n a gingga mɔc u, a a ga m ku m a ye wɔc danyi cwa ccyu han ku ŋ nı lese ka mɔc m awcc zi b'ı. K'awcc n busoo k'awcc u k'a ka kan a heer kı haay bı zınze ku ra a nya. Awcc busoo bı do ler bɔ kara. Ncınaaı bı mɔc zem bı dıga a awcc busoo bı zınze ku ra a nya, naa y'a hınkam so a u, a ka awcc nawom kan a heer kı haay, awcc bı a kam pakra nı y.

VI K'a mim naa do tɔ da a nɔ u:
 Gvaa k'a hɔ duu poore bɪ,
 hɔ poore an n'a yim sɔ,
 gvaa k'a duu gɔta bɪ,
 hɔ gɔta an n'a yim sɔ.

VII Naa tɔ ma bɪ, a a ga m kʊ gvaa biyəe n hɔ k'a
 gingga k'a ka bɪ ka, a b'a ka pakra nɪ, gεε paŋja
 n y'a ba a ma tɔ ma y. Bala, gvaa k'a nɪ hɔ kam
 kan heernyınta kɪ bɪ, Woso i bɪ zaa ɳuam. **VIII** Bɪ,
 Woso a da ma an hɔ mιŋja do y'a hɔnhɔ ka awɔɔ
 ɔ gɔta, kʊ hɔsɪ bɪ jɪra awɔɔ ma y, bɪ kʊ hɔ n bɪr
 ta awɔɔ ɔ gɔta, k'a zɪ mιŋjɔɔ do haay ba m. **IX** Yɪ
 a nawurɛ ncinaau, amba n y'a gɔrsıra ba Wosoci
 b'ɔ bɪ m, n ɔ:

A i hɔ kam ɳuazanno ɔ gɔta,
 a ba k'a nawum gɔɔɔ m mιŋja
 bɪ nyare ba ɔ y.

X Woso nɪ hɔ kam hɔduurezaa ɔ an n'a duum,
 an nɪ hɔbure kanj ɔ an n'a bɪm. Woso bɪ do nɪ
 hɔ kare awɔɔ ɔ gɔta amba awɔɔ le n taa bɪ m,
 an a ka an pası yɔɔgʊ, k'aawɔɔ n wɔ ɔ a ba gɔɔɔ
 m mιŋja gɔta. **XI** A y'a kam awɔɔ n hɔ yɪ gɔta
 dɔmim haay, k'awɔɔ n bɪr a bam gɔɔɔ m mιŋja
 tee.... K'a yɪ ncinaau, gɔɔɔ cir gɔta y'a le bɔm
 Woso ɔ, awɔɔ ganwurɛrɔ wɔɔ kɔ wɔɔ n'a kare ɳ
 ɔ tɔ ma. **XII** Bala, busoo zinzekvora bɪ zibəe bɪ, a
 da bεε a nawum wosogɔɔɔ wɔɔ han bala y, a ka a
 nawum sɔ gɔɔɔ nɪ Woso barka dam gɔta maam-
 maam. **XIII** Zi naa do bare n'awɔɔ taalera zaa bɪ
 zuure nɔ ɔ bɪ hɪnkam. A a hɪnka a ɔ, awɔɔ sura
 ka Krista lemin nyınta b'ɔ denter, an nɪ yem ma
 kare. Gɔɔɔ gɔta y'a le bɔm Woso ɔ naa tɔ ma, ɳ
 y'a le bɔŋ ɔ sɔ k'awɔɔ n'a bare ɳ nɪ mιŋja, an n'a

hɔnyi jirm kan ŋ ki kan guaa haay ki bi to ma.
XIV N yaa dare awɔɔ to ma, ŋ n'awɔɔ ŋua gɔta, ku Woso a barka ka awɔɔ u gɔta ncinaau bι minto.
XV Bi ku Woso to n lebwure yi, a ganwure gɔta k'a lɔɔ ba u bi to ma.

x

Pol y'a dare a nyaa ma

I Awco y'a him cwo miñja Pol ma, a u, ku m cwo
cwo a'wa bire u, nyibéézaa m cwo m, bi ku
laato bi ni cwo ni m dare m nyaa ma kan
cwo aki. Bi, a ye m cwo nawore awco han Krista bugu-
bugudabaa m kan a ñuare ki m, m u: II A b'a
ka ku m cwo bi lee ku cwo a bire u, ku m m da m
nyaa ma wa! Bala, guco ku ñ n'a gingare ñ u, u
zi woo... ba wco nawom guaa hcoondare m bala
r cwo cwo, cwo cwo m cwo m da ma, m m da m
nyaa ma kan ñ ki. III Sira m, wco me ku wco n ta
m u n'u misirbaa bam ni naa, mesim m. Bi wco
bir Woso zuure zoo bi bam guaa hcoondare ni y.
IV Yar módro ku wco n ta m, u ni yar bi bare ñ
ni r cwo, durnya guco n ta ñ ni r cwo bee y.
Wco cwo hco, Woso yar cwo pañjazann m
ñu'a dam ma ñni bor cunji gutó-gutó ra. Wco
i hco hcoondarer cdañjadco zaar bam. V Wco i
ku guco ñ sa miñjabusure no u ñu'a ta m Woso
kore m toore r cwo zaar bam, cwo i hco hcoondare
haay dam jím u, u n'a kare a zanno ni yem Krista
ma. VI Bi, k'awco hinka a u, awco i yem hco ku
wco n'a him haay ma fası, k'a d a u, wco
banka u a nya k'u guco haay ku ñ bir yem
wco hónhor.

VII Gee diga awcc nawum h̄o ku ḡucc n'a yurē a m̄im m b̄i ma bala ra? Ncinaau b̄i, ku guaa ʊ Krista h̄o n a m̄i fas̄, k'an a h̄ōn da an a d̄o s̄o a ʊ, Krista y'a so wcc ʊ, amba a a so a zaa ʊ b̄i m. **VIII** Baa ku m̄cc m le b̄o m m̄iñja ʊ ḡota, le ku Krista a ka m̄cc ʊ b̄i t̄o ma b̄i, a nyannı ba m̄cc n̄i y. B̄i, le ku m̄cc m ta m naa, a ka Woso ʊ m̄cc ʊ, k'awcc n wcc ʊ a ta l̄ee, a sokuma b̄i n̄o ʊ, awcc zaarbare t̄o ma b̄ee y. **IX** M̄cc le baa k'awcc n a ḡinga a ʊ, m ka m̄cc nawum ma ku m awcc da b̄o ʊ m ciro wcc meerbaaro n̄i y. **X** Bala, n y'a h̄urē, n ʊ: «M̄cc ciro wcc meerbaaro k̄usı, nyaa meerbaaro m s̄o, b̄i ku m̄cc bor m n̄i kan awcc k̄i, paññawarzaa n m̄cc m, b̄i m̄cc n meerbaa d̄o s̄o y.» **XI** B̄i guaa k'a n̄i naa h̄im b̄i, m̄cc ʊ, ku m a h̄i m, m ʊ: H̄o ku wcc n'a ḡorsıra bare ʊ ciro wcc ʊ ku wcc ba awcc bire ʊ b̄i t̄o ma b̄i, kan h̄o ku wcc n'a bam ku wcc i kan awcc k̄i b̄i, ɻ h̄odeem, ɻ jirē ba ʊ y.

XII Sıra m, wcc b'ʊ dam ma ʊ ʊ ga ku ʊ ḡee ʊ ʊ makra ba ḡucc ku ɻ n'a h̄ōn dare ɻ ʊ, a le da ḡucc ma y. H̄ōnwarzannı m br̄cc m. B̄i y'a ka ɻn'ɻ digare a m̄iñjcc ma k'a a makra ba kan ḡucc k̄i, ɻn'a makra bare a m̄iñjcc ma. **XIII** B̄i ku wcc n̄i, wcc b̄i yere ʊ ʊ le b̄o ʊ m̄iñjcc ʊ, an cem jirē ku Woso a ka b̄i han y, wcc y'ʊ le b̄ore ʊ m̄iñjcc ʊ zib̄eə ku Woso a ka wcc ʊ k'ʊ a ba b̄i tekka ma, a ka k'a ʊ wcc n'ʊ da ma ʊ lee ku awcc zi b̄i n̄o ʊ. **XIV** Bala, ta ku wcc ʊ awcc zi b'ʊ b̄i, cem b̄ee wcc ʊ ʊ jirē han y. Wcc i l̄ee ka, ʊ b̄i Krista lehim nyunta pa da awcc m. **XV** Wcc bur ʊ le b̄ore ʊ m̄iñjcc ʊ ḡucc vantcc zib̄eə t̄o ma y. B̄i, wcc ta ʊ heer le k'awcc sırakare n a da ra, ku

zib   n pa  ja yi guta aw   barla so, zib  e
ku Woso w   da u b   m naa, w   b   b  re a jir  
la ni y. XVI W  c  n   nc  naau   lemim nyunta
b   pa da koro ku    ni laatu aw   ku b   ma ro
b   w   b  'u le b  re   m  n  cc     zi ku g  co
vant   a ba to ma y, zi ku Woso a ka br  c   u ku   
n'a ba b   n b  .

XVII Wosoci b'a h̄i, a ʊ: «Guaa k'a ʊ k'a a le b̄o
a m̄iñja ʊ, a b'a le b̄o a m̄iñja ʊ y, an a le b̄o
h̄o ku Zuuba a ba b'ʊ.» **XVIII** Bala, guaa k'a n'a le
b̄ore a m̄iñja ʊ a zim b̄i bee Woso no ni yim ma
y. Guaa ku Woso m̄iñja n'a le b̄on ʊ b̄i m.

XI

Pol i ከዋዢብዕዢንና mim ክሮ

I Keeře naa, mōč hōčzaabaa meer bam kan
aw cwa ki, k'a ye ma. lín... a ye mōč nawore
aw han k'a ye mōč hōčzaabaa meerbaa bī ma.
II Awča ḥua ko mōč nawum bī, jimbāa n ta mōč
m, a to a u Woso zi. Bala, awča banka mōč u
amba nyimbučeře k'a n yar dō bī m, ku m a ka
Krista u, k'a n yi awča zim. III Bī, mōč da nū
bōj u, mōč u, a a da ma guča n bra ba awča
m ḥuaarlō m awča n a bō Krista zuure u paan...,
amba mim bī bra ba Ěevi m ḥuaarlō meerbaa m
bī m. IV Meer bī ba mōč nawore ncinaau, bala,
ku guaa bor an nī Yeezuu Krista vanta mim hře,
an nī meer bī bam espri ku Sent-Espri bēe m bī
nī, an nī lemid vanta pa dare awča m, bī lemid
nyinta k'awča zu u biisi bī bēe y, awča tři a gu
a ye ma.

y'a ginggaam m u n le da mco ni y. **VI** A a da ma
mco bi waŋ u, m meer ba wiſi am n ho bi ni y,
bi ku Woso hɔdɔre mim ni, n bi jira ni y.
Mco m hɔdɔre bi hinka ho haay no u, mim haay
no u.

VII Ku mco bi Woso lemim nyinta pa da awco
m bi, a pa bi da mco u awco vam, mco n hɔsi
si awco han y. M miŋja mco zer, ku m awco
gore da u. A hi awco u, a ba ku mco u ncinaau
naa, kurco mco u ma ra? **VIII** Nyinta ku mco u
awco zi b'u bi, kristagucc sokumarɔ vantɔ
i ccw yawura ba, mco brɔc wɔ nya, ku m m da
awco han. **IX** M da ku mco nawrɔ awco han b'u
bi, ku busoo mim ta mco ma, mco b̄ir awco kɔm
k'a hɔsi kaŋ u y. Wɔc danyiŋku n i Masedvan
o ro wɔc bɔr, lŋi ho ko mco le n taa haay bi ka
ccw u. Mco u ye fūgaa k'awco n kɔ mco mim
ma y, naa mco ni gɔctare m b̄ir a bam. **X** Naa
m mco goredavre, sira mco n'a hum Krista k'a n i
mco u bi to m, mco b'awco busoo sire y, m le
mco n'a bɔre m miŋja u naa to ma, bi gɔsi b'a
dam ma Akayii kurco wɔc u jilli an a ta mco m
toore naa no u y. **XI** Be m mco n naa hi? Mco
b̄ir awco ηuaam ge? Ayy..., Woso a dɔ a u mco
y'aŋwaam.

XII Ho ku mco n'a bam naa, mco gɔctare m b̄ir
a bare ncinaau can, ku m a ka ku gucc ku n le
n taa k'a a le bɔ a miŋjɔc u, a u, a i zi bam,
am wɔc ho bi m no wɔc n a da jum u, ku n
b'a da ma lŋi naa hi y. **XIII** Gucc noon duro,
zibɛəzannɔ paan...ro beę n i n mi y, ηuaar ηn'a
bam gucc m a zibɛə bi no u, ηn'a ho bare i u,
Krista zibɛəzannɔ m. **XIV** Bi naa do naa, zekədə

mim b'a nə ս y, bala, Sotaana mιηյա a da ma an a mιηյա ba i ս, leegure maleεka m. XV K'a yo Sotaana mιηյա wə ս an naa ba bı, k'a maam wəo b'a hım ս ս, a zibəəenyinč wəo b'a mιηյօč bare և ս zibəətūrgazannč n a mı wa. Bı, դ nyambvurle bı, bə a nawom kս ս kan դ zibəə bı ki, a yure դ ma bonyaa.

Pol firyüreč mim

XVI Ku m m ya, m so ra, awč gčsi bı dıga məo ma i ս, hččzaa n məo tu y. Gee k'awč ս hččzaa n məo tu, k'a maam k'a ye məo ma amba awč tu yem hččzannč ma bı m, ku m wə ս m m le bə m mιηյա ս poore. XVII Ho ku məo ս ku m a ba naa, Zuuba hččnho bęe m ku məo n a ba ncinaas y. Ku məo ս ku m m le bə m mιηյա ս naa, hččzaabaa zibəə m. XVIII K'a a yo gčč gota n'a le bəre a mιηյօč ս durnya minno ma bı, məo yi m le bəre m mιηյա ս sč. XIX Awč ku mindčrezannč n'a mı rč wəo, awč i ս yem hččzannč ma naanaa. XX Awč i ս yem i ս sore awč ս am lənnč hı bı m, դn'i hı yore a m, դn'i դsaar bare a m, դn'aawč gore bəj ս, դn'aawčsuns wəum. XXI Nyanni i ս zem, bala, wəo n wə ս, ս naa ba awč tu y.

Bı keεre naa, məo meer bı bare am hččzaa hı bı m, gčč ku դ n'a le bəre a mιηյօč ս hčč məo yi m le bəre m mιηյա ս hı məo duro cəw cəh. XXII Gččaw cəw cəw duro ս ebree gčč n'a mı, bı, ebree gčča n məo sč. Ն ս, Israyel gčč n'a mı, məo maam sč. Ն ս, Abraham yaŋŋi n'a mı, bı məo maam sč. XXIII Ն ս, Krista

zibəənyunu n'a mi, ʊnhʊsun..., məc həczaabaa
meer bam fası keere,
Krista zibəənyi m məc m an le da ɳ la.
Məc zi ba an le da ɳ ha ra.

N məc du lənnəce ʊ an le da ɳ la,
n məc ze mawur m an le da ɳ la sɔ,
məc m mee ka ze ma galləm həka.

XXIV Zıfırı ləezanno məc nyasu galləm soor ɳni
məc ze mawur m, məc ze n tır a ʊ mawur bı
m galləm bukərku a yaa n neəħu. **XXV** Rəm gəcc
məc nyasu galləm kaaku ɳ ni məc ze banno m,
hindeem ʊ gəcc məc bımba jaaro m k'a məc
meeyaa bɔ ʊ.

Məc m yo ku m ga kəcləu nyoobare no ʊ galləm
kaaku,
hindeem ʊ məc gəcta higuta ʊ dəmim deem,
də n mi n ni məc bɔ lem.

XXVI Məc zaaku guta,
məc zaakvərəc wəc no ʊ,
pergərəku ɳ tır yar lə wəc a yo k'a məc bı,
dazaamazanno a yo k'a məc ze sɔ,
məc dogvəc a ɳua k'a məc meeyaa bɔ ʊ sɔ.
Doro vantəc gəcc a yo k'a məc ze gər sɔ.
Minno a yo k'a məc yi kənərəc ʊ, kan poohəhə
ki ʊ, higutəc burə ʊ sɔ,
ɳuaar kristagvəc barla sɔ.

XXVII Məc zi kəsirə ba, m makra kəsirə yi,
hinceem tır jıra məc ma, no n tır məc ze kan
misi ki, m tır m le kəsi pakra m, nyeeəm məc
ze, huu jıra məc ma sɔ. **XXVIII** Məc bı m kəre m
minno vantəc hi y, dəmim biyəə məc heer i kəm
kristagvəc sokumarə wəc mim tɔ ma. **XXIX** Ku
paŋŋawarzaa m guaa ni, b'ı ʊ, məc m. Ku guaa

a do mimbuonyaa nō ሂ'a busu mōc ma guta, በኋላ
mōc mōc mōc.

XXX Ku mōc ሂ'a kū m m le bō m miy়ja ሂ'a, m le
mōc n n'a bōre m paññawar minno ሂ'a. **XXXI** Woso,
wōc Zuuba Yeezū Zī bī, a a dā a ሂ'a, ኃያር bēe
mōc n'a bare y. Bī, k'a tō n lebōure yī dōmūm
haay. **XXXII** Nyūnta ku mōc ሂ'a Damas kū ሂ'a, kū bī
dīgamazaa kū cir Aretas a so ሂ'a ka yarbēnno
n jīm kū bī lērō ma, k'a mōc ku a mōc nyasū.
XXXIII Bī, gūcō mōc da kasī ሂ'a, n n'a ka mōc n bō
kū bī pəññē bī tokoro deem m, yī a ሂ'a ncūnaau
kū bī dīgamazaa bī n mōc ku an mōc nyasū y.

XII

Hō ka Woso a hinka Pol m

I Mōc gōctare m m le bō m miy়ja ሂ'a ra? Mōc
dō mōc ሂ'a nyōcdū ba ሂ'a y, bī kēere naa, mōc hōc
kū Zuuba ኃ' hinka mōc m nūnnare nō ሂ'a rō wōc
mim hīm. **II** Mōc kristagūaa dō, Woso n a busu
an ta m a zi arzana ሂ'a, a busure dōraa bueeresi
hō m naa. Mōc n a dō kū ta a ሂ'a arzana ሂ'a paan...,
gēe hōhūnkare a a yī y, Woso በኋላ naa dō. **III** Denter
m, mōc dō mōc ሂ'a, Woso a busu an ta m arzana
ሻ, a a da ma hōhūnkare a a yī, a a da ma Woso
a busu paan... an ta m arzana ሂ'a b'ሻ, Woso በኋላ naa
dō mōc n a dō y. **IV** Arzana ሂ'a b'ሻ bī, a meerbaarō
niy়joo ma, gūaa n a ga m an so ኃ' la y, bī, zaa
ba ሂ'a, gūaa n ኃ' mim hīre y. **V** M le mōc n'a bōre
m miy়ja ሂ'a, gūaa ncūnaau bī tō ma, bī mōc bī m
le bōre m miy়ja ሂ'a y. Ku mōc ሂ'a m m le bō
m miy়ja ሂ'a, m paññawar minno mōc nī ኃ' hīm.
VI K'a hī mōc ሂ'a kū m m le bō m miy়ja ሂ'a, mōc bī
yīm hōczaa y, bala, mōc sīra hīm. Bī, mōc le baa

ku m m le b̄o m müŋja ũ y, bala, m̄c̄o le baa ku
guua n a h̄oon da m̄c̄o ma an le da m b̄ince ra,
zi ku m̄c̄o ba an n'a yim c̄o ũ, ḡee meer ku m̄c̄o
n'a bam an n'a mam c̄o ũ y.

VII Hčo gutoč noco duro kú Woso ñ hinka mco
m b'a da ma an a ka miñjabusure n a so mco
o. Naa tó ma m Woso n yaaba da mco zi an ni
mco kóm, kú mco bí m miñja busu y. Yaaba bí,
bó a o ku o i o, Sوتاana zibéézaa deem zibéé
m, an ni mco zem, kú mco bí m miñja busu y.
VIII Mco yaa da Woso m gallém kaaku k'an mco
yo firiyre naa do wó o. **IX** A n a nyí bó mco n'ó, a
o: «Mco barka b'ibui bó, bala, k'ibui i pañjawar
nó o, bí mco barka b'a zi ba fası.» Naa tó ma bí,
mco yí m heer nyoom m m le bo m miñja o, m
pañjawarlı tó ma, kú Krista pañja bí n nyunta
mco gor zi fası.

X Naa y'a ka Krista tō ma
mōc nū m heer nyōcm,
ku mōc i pañjawarłō nō s,
ku gūcō cōsuns cōt wōrē,
ku minno a hūnhō i mōc yīrē,
ku gūcō i fir kam mōc ma,
ku minno i mōc heer kōm sō.
Bala, ku mōc i pañjawar nō s,
bi mōc pañja n ta s.

Pol heer i kom Korenti gaga taw

xi meerbaa b1 bare i u, hcczaa m cm, m cm da pañja m. Awcc y'a ga m hcc a nyaa ba. Bala, baa ku hosi bee m cm, in cm da le n u, ccw kursiw cuñanzigare iu zibeezma. xii Zibeeero

ku እ n'a hinkelare እ ህ, kristazibəəzaa m məc m no wəc, ziro wəc duro ba məc u gəc bire ህ kan buraama guta ki. Zibəəro wəc duro, hoserlo do y'a honhə m kan ginggaare do y'a honhə ki. **XIII** Bo n ta u məc n a ba kristagucca sokumarə vantəcəcə m, məc n a ba awəc n? K'a maam ku məc ye k'awəc n diga məc müsirbaa mim ma bı m. K'a kurəma naa do sugar ka m ህ.

XIV Dıtaa naa, məc m banka m a nya ku m bur awəc zi b'ህ, a galləm kaaku hə məc iz zem b'ህ naa, bı ku məc bı bur, məc bı bı eyə n diga məc mim ma y. Awəc təmənəjə məc m kare a ma, awəc busoo bęe y. Bala, nyiye bęe n'a kam busoo ma k'a nyasə a zırı nı y, zırı wəc n'a kam ma እን' i nyasore a nyiye m. **XV** Ku məc nı, heernyəcə m kan məc ki, ku m hə ku məc n ta m haay sa kan m müñja ki, m m da m awəc han. Awəc እua ku məc nawom guta ncinaau naa y'a ka awəc bir bı məc እuaam na?

XVI Awəc ye a də a ህ, məc n ye k'awəc n kə məc nyasom tə ma y. B'a da ma gəaa n a hı a ህ, həcənkare zı məc ba ko m awəc ku m wəc ህ, እuaarlı m. **XVII** Məc እuaar ba awəc ku m hə yı awəc gər zi ra? Məc gəcə ku məc እ cəyənəcəyə zı rı wəc gəaa deem da ህ k'an እuaar ba awəc m na? **XVIII** Məc ye Tiitı han an ta awəc zi b'ህ, kan wəc danyı ku məc mim hı awəc m biisi bı ki. Awəc a da ma a hı a ህ, Tiitı እuaar ba awəc m k'a hı yı ra? A müñja kan məc ki, tar deem wəc sa, ህ u müsirbaa bı ba m, kan u zibəə ki.

XIX A həcən k'awəc n'a dare a ህ, ህ ka wəc nawom ma ku gumə ka ህ təmənəjəcə u awəc 33 awəc bı, a dəməm laatu. Ayy..., ህ meerbaa bı ba wəc

nawum Woso taa amba Krista n'a ḥuam bı m, bı, ʊ guasibco, naa haay hı wɔc nawure awɔc m, k'awɔc n ta lees sırakare no ʊ. **XX** Mɔc da i bɔŋ ʊ, m ʊ, i b'a ka mɔc n bɔr awɔc zi b'ʊ m bı dıga a hɔ ku mɔc n'a gıngare awɔc zi bı bı maam nı y, awɔc n a yı sɔ a ʊ, hɔ k'awɔc n'a gıngam mɔc zi bı, a bı maam sɔ y. Mɔc da i bɔŋ ʊ, m ʊ, i b'a ka nyaa n bı nyunta ʊ, kan jımbaa kı, nɔmaa kı, mımbækuma kı, kan sɔnsɔwure kı, guɔctozarle kı, kan mıŋjabusure kı, warkuma kı y. **XXI** Mɔc da i bɔŋ ʊ sɔ, m ʊ, m ya ku mɔc ʊ m nı zerɛ awɔc zi b'ʊ naa, i b'a ka Woso n mɔc da nyanni ʊ awɔc bire ʊ wa. M m ya m nyi ka guɔc gɔta ku ɳ mimbonyaa ba hɔc, ɳn'i gɔcta ɳn'a bo a taam a dintim zibəero wɔc nɔ ʊ rɔ wɔc tɔ ma wa, a a da ma ɳn'i gɔcta ɳn'i jaan dam, ɳn'a zibonyaarɔ wɔc bam.

XIII

Dondore nyamburle

kan leersore kı

I Ku mɔc bı bɔr awɔc zi b'ʊ, a galləm kaaku hɔ m naa keere. Amba Wosoci b'a hı, a ʊ: «Ku guaa ʊ, guaa vanta mim ba, pakra m ku mim bı kasetizanno n nyinta ʊ hıuya geɛ kaaku, ku mim bı n yı sıra», ku mɔc bı lee ku, naa wɔc n'a bam. **II** Ku m lees ka m a hı guɔc ku ɳ mimbonyaa ba hɔc rɔ wɔc m kan guɔc misırıwı mıwı kı m, bɔr ku mɔc ʊ b'ʊ a hıuya hɔ ma bı, mɔc ɳ bo zaa ʊ, bı keere naa, ku mɔc ba b'ʊ naa, mɔc y'a hıre m ʊ, ku mɔc m ya m bɔr awɔc zi b'ʊ, mɔc bı gɔsi tore y, mɔc hınhırlı kare ɳ haay ʊ. **III** Awɔc le

taa k'a a dɔ a u, Krista a meerbaa da mɔc le u
 mɔc n'a bam, gεε lɔ? K'a maam awɔc y'a dɔrε.
 Paññawarzaa bεe m Krista m awɔc gɔr zi y. A
 y'a pañña b1 hñkare awɔc bire u. **IV** Sira m, a ze
 ku n y'a u gɔdarkura ma b1, a nyinta paññawar
 nɔ u, b1, a y'a misirbaa bam kεεre Woso pañña tɔ
 ma. Ku wɔc u ze ku ra kan k1 b1, wɔc i cɔ paññawar
 nɔ u sɔ, b1, u misirbaa b1 ba wɔc nawom kan k1,
 u n'ɔ zi b1 bam kan awɔc k1 Woso pañña m.

V K'a bɔ a dığa a miñjɔc ma a zim, awɔc i cɔ
 misirbaa bam sırakare nɔ u ge. Awɔc dɔ a u, Yeezuu Krista y'awɔc bire u, gεε lɔ? K'awɔc n
 a dɔ, k'a maam, k'awɔc b1 wɔj u a a sırakare
 zibəero hinka b1 tɔ ma m. **VI** Bi, mɔc y'a gingga
 mɔc u, awɔc dɔ a u, wɔc b1 jira m sırakare
 zibəero hñkare ra wa. **VII** Yaa wɔc n'a dam Woso
 m, k'awɔc b1 mimbonyaa ba y. U ka bεe wɔc
 nawom ma, k'ɔ a hinka awɔc m, u u, u gumə ta
 u wa. U ka wɔc nawom ma k'awɔc n a miñjɔ
 ba, baa k'a i yι i rι u, wɔc b1 gumə yι mim ku
 wɔc dında naa nɔ u y. **VIII** Bala, wɔc ba pañña
 m k'ɔ sıra da jum u y. Pañña wɔc n ta m k'ɔ a
 ka, ku sıra n ta lεe. **IX** Ku wɔc i paññawar nɔ u,
 awɔc i pañña m denter, wɔc y'ɔ heer nyɔɔm.
 Wɔc n'a yεm Woso han b1 n naa kare. A yε
 nawom k'an a ka k'awɔc n yι miñjɔ fası. **X** Naa
 tɔ ma m, ku mɔc gɔcta m m laatu awɔc ma b1,
 mɔc i naa haay gɔrsıra bare awɔc ma. K'an b1
 yιre i u, ku mɔc b1 lee ku awɔc bire u, m b1 m da
 m nyaa ma kan awɔc k1, le ku Zuuba a ka mɔc u
 b1 n1 y. Bala, le ku Zuuba a ka mɔc u b1, a ka a
 u mɔc u gɔc bankare tɔ ma, a n a ka mɔc u ku
 m η zaar ba y.

XI Keere naa, m danyūnō, m leer mōc n'a sore awōc m. K'a bür a heer nyōom. A bür a tōj ū k'a yi miy়ja fasi. K'a bür ku heer yom. A bür ku mare. A bür a misúrbaa bam laafū kan ku ki nō ū. Maam bī, ku ḥuarezaa kan laafūzaa ki m Woso m bī, a nyuntam kan awōc ki.

XII K'a yaa da ku m miy়ja danyibaa nō ū. Wosogūc ku ḥi ni naa ū haay rō wōc i yaa dare awōc m.

XIII Bī ku Zuuba Yeezū Krista barka, kan Woso ḥuare kī, Sēnt-Espri zekura kī n bür kan awōc haay kī.

**Wosoci Guaasibabaa Daa
Bisa: Wosoci Guaasibabaa Daa New Testament**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bissa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022
b9a8abe9-82bd-5507-a45a-13023081ebc2